

УДК 355.45.519.816

Ю.П. Бабков, М.М. Адамчук

Національна академія Національної гвардії України, Харків

ПОКАЗНИКИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ УГРУПОВАНЬ ВІЙСЬК (СИЛ) НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

З використанням системного підходу і методів дослідження операцій запропонована система показників та критеріїв оцінювання ефективності застосування угруповань НГУ у мирний та воєнний час.

Ключові слова: НГУ, угруповання, показник, частковий показник, комплексний показник, критерій, ефективність, ефект, операція, результат, ресурси.

Вступ

Постановка проблеми. НГУ є військовим формуванням з правоохоронними функціями та призначена для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами – із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій [1].

НГУ виконує службово-бойові (бойові) завдання у складі військових нарядів, підрозділів, частин, з'єднань та угруповань військ (сил). Найбільш складні, багатофункціональні, витратні за ресурсами та тривалі за часом завдання виконують угруповання військ (сил) (УВ(с)) НГУ. Ці обставини обумовлюють високі вимоги до ефективності їх застосування. Сьогодні у керівних документах не визначені показники і критерії ефективності застосування угруповань НГУ та не сформована система таких показників і критеріїв за окремими функціями та режимами функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розгляду питань ефективності угруповань військ (сил) різних видів збройних сил і родів військ, міжвидомчих угруповань присвячена велика кількість наукових робіт [2 – 16]. Так, у [2] запропоновано систему критеріїв і показників для приймання рішення про застосування внутрішніх військ у разі запровадження правового режиму надзвичайного стану та забезпечення його дії. Авторами роботи [3] запропонований комплексний показник ефективності системи інженерно-технічного контролю, що дозволяє об'єднати індивідуальні показники і не потребують у введенні їх в обмеження. Визначені і формалізовані приватні показники призначення, оперативності, живучості, надійності, витрат. В наказі [4] розроблений Порядок оцінювання виконання бойових (службово-бойових)

завдань оперативно-територіальними об'єднаннями, з'єднаннями, військовими частинами та підрозділами Національної гвардії України за межами пунктів постійної дислокації. Також, авторами роботи [5] запропоновані підходи до дослідження оцінювання ефективності застосування угруповань військ (сил), де на думку авторів можуть бути основою для розробки принципово нових методів, що використовуються як на етапах наукових досліджень, так і в ході планування застосування угруповань військ (сил) ЗС у взаємодії з іншими військами при ліквідації внутрішнього збройного конфлікту та комплексного оцінювання ефективності їх дій. В роботі [6] дана характеристика взаємодії військ (сил) в інтересах протиповітряної оборони. Визначено критерії ефективності системи взаємодії. Отримана система узагальнених показників, що дозволяє оцінити ефективність взаємодії різнорідних військ і сил протиповітряної оборони. Автором статті [7] з використанням системного підходу і методів дослідження операцій запропонований єдиний вектор показників та запропонована система критеріїв оцінювання ефективності функціонування ППО важливих державних об'єктів з припинення терористичних актів з використанням літальних апаратів у мирний час, прикриття ВДО і угруповань військ (сил) у воєнний час.

У науковій праці [8] розглядаються питання, пов'язані з формуванням критеріїв і показників ефективності системи управління угруповання військ. Пропонується підхід, заснований на тому, що ієрархія критеріїв і показників ефективності управління вибудовується відповідно до загальних цілей і сутністю основного закону збройної боротьби. У статті [9] обґрунтовуються показники і критерії для оцінювання ступеня ефективності виконання бойового завдання угрупованням ППО в залежності від ефективності функціонування розвідувально-управляючої інформаційної системи ППО. Авторами роботи [10] на основі аналізу вихідної емпіричної та теоретичної основи дослідження системи тилового забезпечення угруповання внутрішніх військ розроблені методичні положення та, з їх використанням, визна-

чені показники і критерій ефективності для оцінювання цієї системи, які відрізняються від відомих урахуванням мети і специфіки оперативних дій внутрішніх військ. В роботі [11] розглядається основні показники і критерії для оцінювання ефективності функціонування системи протиповітряної оборони важливих об'єктів і військ (сил), що визначаються відповідно бойового завдання угруповань військ (сил) ППО через показники ефективності їх бойових дій та взаємопов'язуються з показниками: якості прийняття рішень і структури системи протиповітряної оборони; ефективності функціонування систем розвідки, управління, винищувального та зенітного ракетно-артилерійського прикриття, забезпечення бойових дій військ (сил) ППО. В [12] розглядаються питання, які пов'язані з формуванням системи показників ефективності угруповання військ, виходячи з положень основного закону озброєної боротьби. В роботі [13] на основі аналізу сукупності часткових показників ефективності системи прикордонного контролю виділені аспекти обґрунтування та оцінювання показників ефективності та виділені окремі категорії взаємопов'язаних інтегрованих показників системи прикордонного контролю. У статті [14, 15] наведений порядок оцінювання ефективності виконання задач з охорони державного кордону, що дозволяє прогнозувати ефективність виконання завдань на ділянці відповідальності відділу прикордонної служби. В роботі [16] розкритий зміст вибору показників і критеріїв оцінювання ефективності боротьби з силами і засобами повітряного і ракетного противника на оперативному рівні в локальних і регіональних конфліктах та тактичному рівні. Але, більшість перерахованих публікацій спрямовані на вибір певних показників і критеріїв ефективності та загальних підходів до їх оцінки. В них не враховуються характер завдань, притаманних для НГУ. Крім того, не сформована система показників і критеріїв оцінки ефективності виконання завдань Ув(с) НГУ.

Метою статті є розроблення системи показників і критеріїв оцінювання ефективності застосування угруповань військ (сил) НГУ.

Виклад основного матеріалу

Ефективність будь-якого процесу, в тому числі і процесу застосування угруповань військ (сил) НГУ оцінюється за допомогою показників і критеріїв. Вибір критерію ефективності – центральний, найвідповідальніший момент дослідження будь-якої системи. Вважається, що набагато корисніше знайти неоптимальне рішення правильно обраному критерію, ніж навпаки – оптимальне при неправильно обраному критерії [7]. Під терміном «критерій ефективності» розуміється найчастіше умова, на основі якого здійснюється визначення показника ефективності. «Критерій» формулюється у вигляді деякого

висловлювання про якісне або кількісне значення показника, що визначає бажані властивості складної системи. Термін «показник» ефективності виражає собою кількісну міру відповідності досягнутих результатів необхідним значенням щодо прийнятого критерію. Критерій ефективності, як її мірило, повинен встановлювати співвідношення між корисним (очікуваним) ефектом, тобто результатом функціонування, і потрібним або заданим результатом [17].

Ефективність застосування угруповань НГУ буде обумовлюватися витратами ресурсів (людськими, матеріальними, технічними, інформаційними, часовими тощо) та втратами особового складу, населення, озброєння та техніки, а також руйнуваннями об'єктів інфраструктури та життєзабезпечення військ. Під ефективністю застосування угруповань військ (сил) також можна розуміти їх внесок (дольова участь) або ступінь впливу на досягнення поставленої мети операції (бойового завдання, рішення загального оперативного завдання) [18].

Процес відбору критерію ефективності, як і процес визначення переліку цілей (завдань), є значною мірою суб'єктивним, творчим, потребуєчим в кожному окремому випадку індивідуального підходу. Найбільшою складністю відрізняється вибір критерію ефективності рішень в операціях, які реалізуються ієрархічними системами, до яких відносяться УВ(с). Угруповання НГУ можуть застосовуватись для виконання таких завдань:

- посилення охорони та оборона важливих державних об'єктів, що підлягають охороні НГУ;
- охорона (оборона) об'єктів у визначеній зоні відповідальності НГУ;
- ізолювання району карантину (зони або району надзвичайної ситуації);
- блокування району (зони) надзвичайного (воєнного) стану;
- блокування району прикордонного конфлікту або збройного конфлікту всередині держави;
- охорона громадського порядку та підтримання відповідного правового режиму в визначеній зоні відповідальності;
- евакуація спеціального контингенту з зон конфлікту, надзвичайної ситуації тощо;
- участь у спеціальних операціях з припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій;
- пошук та знищення диверсійно-розвідувальних груп противника.

У кінцевому результаті будуть наступні характеристики (вимоги):

- надійність охорони об'єктів;
- надійність ізолювання або блокування визначеного району;

- стабільність громадського порядку в визначеній зоні (району) відповідальності;
- стійкість оборони об'єктів;
- оперативність припинення масових заворушень, затримання правопорушників;
- оперативність евакуації спеціального контингенту з зон виникнення кризових ситуацій;
- оперативність нейтралізації ДРГ, НЗФ, ТГ;
- бойова стійкість елементів угруповання при веденні вогневого бою.

Під надійністю охорони об'єкту силами НГУ доцільно розуміти здатність збереження умов і параметрів охорони, визначених актами МВК, протягом певних термінів часу, що досягається за рахунок справної побудови системи охорони, індивідуальним підходом до кожного об'єкта, організацією і пильним несенням служби призначеним особовим складом, при умові забезпечення постійної охорони об'єкта і збереження його матеріальних цінностей.

Під надійністю ізолювання або блокування визначеного району розуміється здатність військ (сил) НГУ в ході зайняття рубежів на місцевості, здійснення ізоляції району, шляхів (напрямків) зосередження не допустити виходу (просочування) дрібних груп противника із району його зосередження, позбавлення доступу до джерел постачання, запобігання надходженню поповнення, постачання боєприпасів і зброї з метою наступного його роззброювання (полону) або знищення. З метою підвищення надійності блокування проміжки між підрозділами прикриваються загородами і сигналізаційними засобами.

Під стабільністю громадського порядку в визначеній зоні (району) відповідальності необхідно розуміти спроможність (здатність) військ (сил) НГУ забезпечити функціонування системи суспільних відносин, яка врегульована нормами права та іншими соціальними нормами, що забезпечує захист прав і свобод громадян, їх життя і здоров'я, дотримання норм суспільної моралі протягом тривалого строку, в бажаних (заданих) умовах. Стабільність громадського порядку в визначеній зоні (районі) залежить від стану зв'язків між членами громади та стабільності самої громади.

Стійкістю оборони об'єктів є спроможність (здатність) військ своєчасно виявляти, знищувати або відбивати атаки сил противника, утримувати займаний об'єкт протягом тривалого часу та у разі необхідності забезпечити об'єктом можливість в умовах надзвичайних ситуацій мирного і воєнного часу виконувати свої функції. Досягається: вмілою організацією системи вогню всіх видів озброєння; твердим та безперервним управлінням на об'єкті; маневреністю сил та засобів; завчасною підготовкою заходів з оборони об'єкту та ін.

Під поняттям оперативність припинення масових заворушень, затримання правопорушників слід розуміти здатність військ (сил) НГУ у відповідності з

поставленими завданнями, швидко та своєчасно зреагувати (попередити) дії великої групи людей, що супроводжуються вчиненням насильства, погромів, підпалів, знищенням майна, захопленням споруд, насильницьким виселенням громадян, опором представникам влади та інші дії руйнівного характеру.

Оперативність евакуації спеціального контингенту з зон виникнення кризових ситуацій – це здатність військ (сил) НГУ, організовано та своєчасного вивести з території (зони), що перебуває під загрозою нападу ворога або стихійного лиха, з театру воєнних дій осіб, підданих арешту в порядку запобіжного заходу, а також осіб, позбавлених волі за вироком суду і відбувають покарання в спеціальних установах - колонії, слідчому ізоляторі, тюрмі.

Під оперативністю нейтралізації (ліквідації) ДРГ, НЗФ, ТГ розуміють спроможність військ (сил) НГУ провести комплекс заходів, направлений на своєчасне припинення, обеззброєння, знищення, ліквідацію діяльності утворених всупереч чинному законодавству озброєних груп людей, терористичні групи, мета яких направлена на проведення розвідки та диверсій, дестабілізації соціально-політичної обстановки.

Бойова стійкість елементів угруповання при веденні вогневого бою - здатність угруповань НГУ виконати поставлене бойове завдання з необхідною ефективністю, за рахунок найкращого (оптимального) використання сил і засобів в несприятливих умовах обстановки.

Система показників і критеріїв оцінювання ефективності (ПіКОЕ) угруповань військ (сил) НГУ буде складатись з ПіКОЕ:

- охорони (оборони) важливих державних об'єктів Ув(с);
- виконання СБЗ з охорони громадського порядку в визначеній зоні (районі, маршруті) відповідальності Ув(с);
- виконання СБЗ з забезпечення громадської безпеки порядку в визначеному районі виконання завдань відповідальності Ув(с);
- виконання завдань при проведенні спеціальної операції;
- виконання завдань веденні оперативних дій;
- виконання завдань з нейтралізації (ліквідації) ДРГ противника та НЗФ.

У [7] наведена методика формування показників і критеріїв ефективності протиповітряної оборони важливих державних об'єктів і угруповань військ (сил). За аналогією з [7] пропонується методика формування показників і критеріїв ефективності застосування угруповань військ (сил) НГУ (УВ(с) НГУ) (рис. 1).

Визначення ПіКОЕ застосування Ув(с) НГУ здійснюється з урахуванням таких вимог: достовірність; відповідність кількісним або якісним властивостям основних завдань і функцій.

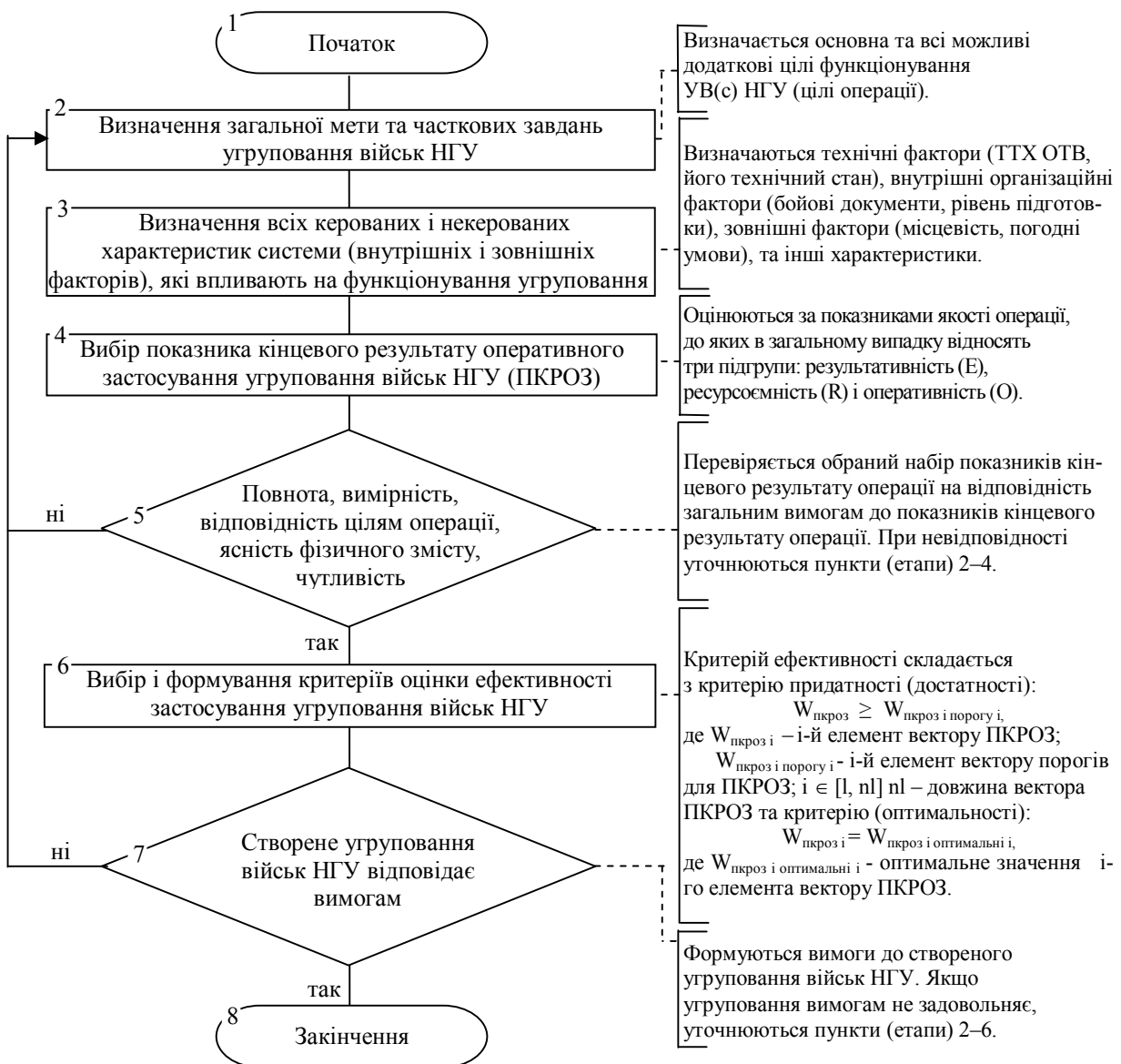

Рис. 1. Методика формування показників і критеріїв ефективності застосування УВ(с) НГУ

НГУ; достатня чутливість до зміни властивостей об'єктів, які оцінюються; простота обчислення, вимірювання та контролю; стійкість до ймовірних відхилень і помилок; зручність використання [19].

Кінцевим результатом методики (рис. 1) є систематизація часткових показників і критеріїв оцінки ефективності застосування УВ(с) НГУ (табл. 1).

Якщо припустити, що створене УВ(в) НГУ буде складатись з таких сил та засобів, що спроможні за своїми можливостями виконати всі завдання, які визначені в табл. 1, то комплексний показник оцінки ефективності E_k застосування такого УВ(с) НГУ повинен мати наступний вигляд та відповідати такій умові:

$$E_k = \{C_{\text{пз.факт.}}, N_z, C_{\text{пр.факт.}}, K_{\text{дфакт.}}, R_{\text{бщ.факт.}}, K_{\text{збс.}}, I_{\text{факт.}}, \Delta_{\text{внгу}}, \Phi_{\text{нгу}}, R_{\text{вияв.}}, W_{\text{факт.}}, \rho_{\text{щб.факт.}}, T_{\text{факт.пр.}}, V_{\text{визн.}}\} \rightarrow \max.$$

Залежно від конкретних умов і цілей застосування УВ(с) НГУ, система ПіКОЕ, а також комплексний показник можуть мати інший вигляд.

Система ПіКОЕ дозволяє сформулювати вимоги

до створеного угруповання. В залежності від типу, характеру та об'єму виконуваних завдань буде різний набір вимог. Прикладом таких вимог для трьох угруповань, що будуть виконувати різні завдання є:

- при забезпеченні громадської безпеки в районі НС природного характеру: забезпечити ізоляцію району виникнення НС з щільністю ізоляції не менше, ніж по одному фільтраційному пункті з кожного в'їзду в район ізоляції; пропускна спроможність фільтраційних пунктів повинна забезпечити перевірці 10-12 транспортних засобів за одну годину;

- при забезпеченні громадської безпеки в районі НС техногенного характеру: забезпечити евакуацію спецконтингенту з зони надзвичайної ситуації з інтенсивністю евакуації не менше ніж 300 осіб за одну годину; забезпечити виділення не менш ніж 6 військових нарядів по два військовослужбовця цілодобово в три зміни для пошуку осіб, які залишились у небезпечному для перебування районі;

Таблиця 1

Система показників і критеріїв ефективності застосування УВ(с) НГУ

№ з/п	Завдання	Часткові показники	Критерій
1.	Виконання визначеного обсягу завдань при певних витратах ресурсів $V_{\text{визн.}}$	Середній (максимальний, мінімальний) добовий обсяг службово-бойових завдань (обсяг служби), середні добові витрати ресурсів $S_{\text{вит.факт.}}$ на одного військовослужбовця, потрібний обсяг служби угруповання на операцію (ведення оперативних дій)	$V_{\text{визн.}} \geq V_{\text{потр.}}$ $S_{\text{вит.факт.}} \leq S_{\text{витр.норм.}}$
2.	Прибуття в район виникнення кризової ситуації (призначення) в визначені строки	Інтенсивність потоку прибуття військових частин (підрозділів) в район призначення $T_{\text{факт.}}$, інтенсивність перекидання частин в райони призначення $I_{\text{факт.}}$	$T_{\text{факт.пр.}} \leq T_{\text{норм.пр.}}$ $I_{\text{факт.}} \leq I_{\text{потр.}}$
3.	Блокування (ізоляція) району ймовірного знаходження бандитських формувань	Щільність блокування (ізоляції) району $\rho_{\text{шб.факт.}}$, що залежить від важливості напрямку, умов місцевості і часу доби	$\rho_{\text{шб.факт.}} \leq \rho_{\text{шб.норм.}}$
4.	Виявлення діяльності ДРГ (НЗФ)	Залежить від таких показників, як: продуктивність пошуку та ймовірність виявлення порушника. Продуктивність пошуку, що залежить від кількості виявлених порушників Q за одиницю часу T . Ймовірність виявлення ДРГ (НЗФ) у відведений термін часу, що залежить від довжини D_p та ширини району H_p пошуку, кількості військовослужбовців N_c та відстані між ними d_c , швидкості руху V_n та ін.	$W_{\text{факт.}} \geq W_{\text{потр.}}$ $W = Q/T$ $P_{\text{вияв.}} \geq P_{\text{дост.}}$ $P_{\text{дост.}} = 0,95$
5.	Знищення (ліквідація) діяльності ДРГ (НЗФ)	Залежить від: співвідношення бойових потенціалів сторін Φ ; співвідношення втрат за операцію (бій) Δ_b	$\Phi_{\text{нгу}} \geq \Phi_{\text{прот.}}$ $\Delta_{\text{вНГУ}} \leq \Delta_{\text{впрот.}}$
6.	Евакуація спецконтингенту з зони надзвичайної ситуації	Інтенсивність евакуації спецконтингенту I , яка залежить від кількості евакуйованого спецконтингенту Q за одиницю часу T , можливостей транспортних засобів, місцевості, масштабу кризової ситуації	$I_{\text{факт.}} \geq I_{\text{план.}}$ $I = Q/T$
7.	Відбиття атаки сил противника на об'єкт, що охороняється	Коефіцієнт запасу бойової стійкості $K_{\text{збс}}$, який залежить від навантаження, що створює противник P та граничного навантаження (граничних умов) $P_{\text{кр}}$	$K_{\text{збс}} \geq P_{\text{кр}}/P$
8.	Повне використання сил і засобів угруповання	Залежить від: коефіцієнту достатності K_d , який показує максимальну кількість сил та засобів, необхідних для виконання завдання; бойової щільності, яка складається від кількості особового складу $N_{\text{ос}}$, задіяного на кожний 1 км^2 території виконання завдань $S_{\text{вз}}$	$K_{\text{дфакт.}} \leq K_{\text{днеобх.}}$ $\rho_{\text{бщ.факт.}} \leq \rho_{\text{бщ.норм.}}$ $\rho_{\text{бщ.факт.}} = N_{\text{ос}}/S_{\text{вз}}$
9.	Забезпечення режиму карантину	Пропускна спроможність $C_{\text{пр}}$ фільтраційних пунктів C залежить від кількості перевірених осіб Q_o , транспортних засобів $Q_{\text{тз}}$ за одиницю часу T	$C_{\text{пр.факт.}} \geq C_{\text{пр.норм.}}$
10.	Забезпечення громадського порядку в зоні надзвичайної ситуації	Кількість злочинів та правопорушень, що виникли в зоні протягом несення служби N_z , що залежить від своєчасного припинення злочинів та правопорушень в порівнянні з їх середньостатистичною кількістю, що виникли протягом року $N_{\text{зсс}}$	$N_z \leq N_{\text{зсс}}$
11.	Припинення протидії незаконному переміщенню через державний кордон зброї, боєприпасів, товарів військового призначення та подвійного використання	Пропускна здатність пунктів пропуску $C_{\text{пз}}$ залежить від кількості перевірених осіб Q_o , транспортних засобів $Q_{\text{тз}}$ за одиницю часу T	$C_{\text{пз.факт.}} \geq C_{\text{пз.норм.}}$

- при забезпеченні громадської безпеки в районі НС соціального характеру: забезпечити дію групи пошуку щільністю не менше ніж 300 військовослужбовців на кожний 1 км^2 району пошуку; забезпечити пропускну здатність на пунктах пропуску не менш ніж 6-8 одиниць транспортних засобів на годину.

Крім того, у випадку виконання завдань різного характеру та об'єму можливо формувати комплекс вимог до створеного угруповання військ.

Висновки

Таким чином, в роботі удосконалена структурна схема методики [7] формування показників і кри-

теріїв ефективності застосування УВ(с), а також розроблений підхід до формування показників і критеріїв оцінювання ефективності застосування угруповань військ (сил) НГУ. Різноманіття показників і критеріїв для оцінювання ефективності застосування угруповань військ (сил) НГУ вимагає, щоб їх вибір здійснювала особа, яка приймає рішення. Для недопущення помилок їх потрібно вибирати виходячи з цілей (завдань), які необхідно вирішувати угрупованням військ (сил), загальних вимог до показників і, головне, зі здорового глузду. Необхідно зазначити, що перелік показників і критеріїв оцінки ефективності Ув(с), розроблений в статті

буде доповнюватись в залежності від тих завдань, що будуть покладені на НГУ.

Напрямок подальшого дослідження є розроблення методики оцінювання показників і критеріїв ефективності застосування угруповань військ (сил) НГУ.

Список літератури

1. Про Національну гвардію України [Текст]: Закон України від 13.03.2014 р. № 876-ХІІ // ВВР. – 2014. – № 48.
2. Протасенко К.О. Система критеріїв і показників застосування внутрішніх військ у разі запровадження правового режиму надзвичайного стану [Текст] / К.О. Протасенко // Честь і закон. – 2012. – № 1. – С. 32-36.
3. Панін О.А. Обоснование критерия оценки эффективности системы инженерно-технического контроля в составе ИСБ [Текст] / О.А. Панин, Н.И. Лисий // БДИ. – 2008. – № 3 (78). – С. 14-18.
4. Порядок оцінки оперативно-територіальних об'єднань, з'єднань, військових частин та підрозділів Національної гвардії України, які виконують бойові (службово-бойові) завдання за межами пунктів постійної дислокації [Текст] : наказ командувача Національної гвардії України від 22.12.2014 р. № 523.
5. Молтенской В.И. О методологии оценки эффективности применения Объединенной группировки войск (сил) при разрешении внутреннего вооруженного конфликта [Текст] / В.И. Молтенской, Ю.А. Марценюк // Военная мысль. – 2004. – № 12. – С. 36-44.
6. Афанасьев Ю.Л. Обоснование показателей эффективности взаимодействия войск (сил) противовоздушной обороны [Текст] / Ю.Л. Афанасьев // Военная мысль. – 2011. – № 6. – С. 47-51.
7. Жарик О.М. Показники і критерії оцінки ефективності прикриття важливих державних об'єктів і угруповань військ (сил) [Текст] / О.М. Жарик // Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України. – 2012. – № 3 (9). – С. 18–26.
8. Ткаченко В.І. Підхід до формування показників ефективності систем управління військами, виходячи з основного закону збройної боротьби [Текст] / В.І. Ткаченко, Є.Б. Смірнов, В.Є. Нерубацький // Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України. – 2013. – № 3 (12). – С. 18–21.
9. Кириченко І.О. Обґрунтування показників і критеріїв ефективності функціонування розвідувально-управляючої інформаційної системи протиповітряної оборони [Текст] / І.О. Кириченко, С.П. Ярош // Системи озброєння і військова техніка. – 2012. – № 2 (30). – С. 151–156.
10. Ролін І.Ф. Методичні положення щодо визначення показників і критеріїв ефективності функціонування системи тилового забезпечення угруповання внутрішніх

військ [Текст] / І.Ф. Ролін, І.Є. Морозов // Системи озброєння і військова техніка. – 2013. – № 4 (36). – С. 151-156.

11. Єрмошин М.О. Основні показники для оцінки ефективності функціонування системи протиповітряної оборони [Текст] / М.О. Єрмошин // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил. – 2008. – № 2 (17). – С. 14-16.

12. Лазебник С.В. Підхід до формування системи показників ефективності угруповань військ [Текст] / С.В. Лазебник, В.Г. Малюга, В.О. Нерубацький // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил. – 2012. – № 4 (33). – С. 5-8.

13. Гетманюк С.П. Обґрунтування та оцінка показників ефективності підсистеми пропуску через державний кордон системи прикордонного контролю [Текст] / С.П. Гетманюк // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2013. – № 2 (60). – С. 30-37.

14. Литвин М.М. Методика оцінки ефективності виконання задач з охорони державного кордону ділянками інспекторами прикордонної служби на ділянках відділів прикордонної служби органів охорони державного кордону [Текст] / М.М. Литвин, В.Ф. Сторожук // Зб. наук. праць військового інституту Київського національного університету ім. Т. Шевченка. – 2009. – № 20. – С. 25-29.

15. Курашкевич А.П. Модель прогнозу ефективності охорони державного кордону на ділянці відповідальності відділу прикордонної служби типу "Б" з урахуванням варіантів організації інформаційного забезпечення [Текст] / А.П. Курашкевич // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2013. – № 2 (60). – С. 99-108.

16. Барвіненко В. В. Еще раз о показателях и критериях [Текст] / В. В. Барвіненко, Ю. Г. Аношко // Воздушно-космическая оборона. – 2014. – № 3. – С. 14–18.

17. Дедков В.К. Принципы формирования критериев и показателей эффективности функционирования сложных технических систем [Текст] / В.К. Дедков // Надежность и качество сложных систем. – 2013. – № 4. – С. 3-8.

18. Останков В.И. Обоснование боевого состава группировок войск (сил) [Текст] / В.И. Останков // Военная мысль. – 2003. – № 1. – С. 23–28.

19. Шишолін П.М. Оцінювання діяльності прикордонних підрозділів у контексті підтримання прикордонної безпеки [Текст] / П.М. Шишолін, В.О. Суботін, О.Л. Анашкін // Наука і оборона. – 2014. – № 1. – С. 19–26.

Надійшла до редакції 17.03.2015

Рецензент: д-р військ. наук, проф. Г.А. Дробаха, Національна академія Національної гвардії України, Харків.

ПОКАЗАТЕЛИ И КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ГРУППИРОВОК ВОЙСК (СИЛ) НАЦИОНАЛЬНОЙ ГВАРДИИ УКРАИНЫ

Ю.П. Бабков, М.Н. Адамчук

С использованием системного подхода и методов исследования операций предложена система показателей и критериев оценки эффективности применения группировок НГУ в мирное и военное время.

Ключевые слова: НГУ, группировки, показатель, частичный показатель, комплексный показатель, критерий, эффективность, эффект, операция, результат, ресурсы.

INDICATORS AND CRITERIA FOR EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF EMPLOYMENT OF TROOPS (FORCES) OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE

Yu.P. Babkov, M.N. Adamchuk

Using a systematic approach and methods of operations research proposed system of indicators and criteria for evaluating the effectiveness of employment of NSU in peacetime and wartime.

Keywords: NSU groups, the rate of partial index, a comprehensive indicator, criterion, efficiency, the effect of the operation, the result, resources.